

Agder fylkeskommune
Att. Anna Despard Asgard
Postboks 788 Stoa
4809 ARENDAL

Saksbehandler, innvalgstelefon
Liudmila Pechinkina, 37 01 78 47

Tillatelse etter forurensningsloven til å fjerne krypsiv i Kvinavassdraget

Statsforvalteren i Agder gir Agder fylkeskommune tillatelse til å fjerne krypsiv innenfor avgrensede områder i Kvinavassdraget. Tillatelsen er gitt på visse vilkår og gjelder fra dags dato frem til 31.12.2030.

Vi fatter samtidig vedtak om frafall av saksbehandlingsgebyr.

Vedtakene kan påklages innen tre uker.

Vi viser til brev av 14.06.2022 fra Agder fylkeskommune med søknad om å fjerne krypsiv ved 28 lokaliteter i Kvinavassdraget og Terrateknikk AS sine rapporter 9a – 2022, 9b – 2022, 9c – 2022, 9d – 2022 og 9e 2022 vedlagt søknaden. Vi beklager lang saksbehandlingstid.

1 Vedtak

1.1 Vedtak om tillatelse

Statsforvalteren i Agder gir Agder fylkeskommune tillatelse til å fjerne krypsiv ved 28 lokaliteter fordelt på elleve områder i Kvinavassdraget.

Tillatelsen gjelder fra dags dato til og med 31.12.2030.

Tillatelsen er gitt etter forurensningsloven § 11, jf. § 16.

Det kan foretas endringer i denne tillatelsen i medhold av forurensningsloven § 18. Endringene skal være basert på skriftlig saksbehandling og forsvarlig utredning av saken. En eventuell endringssøknad må derfor foreligge i god tid før endringen ønskes gjennomført.

1.2 Vedtak om frafall av saksbehandlingsgebyr

I samsvar med forurensningsforskriften § 39-3, jf. § 39-4, skal søker betale gebyr for Statsforvalterens behandling av søknaden. Når særlige grunner foreligger, kan Statsforvalteren redusere eller frafalle gebyr, jf. forurensningsforskriften § 39-10.

Ettersom Miljødirektoratet bevilger midler til prosjektet «Krypsiv på Sørlandet», har vi besluttet å frafalle saksbehandlingsgebyr i medhold av forurensningsforskriften § 39-10.

2 Kort om bakgrunnen for saken

Den flerårige vannplanten krypsiv har vært et problem i vassdrag på Sørlandet i lengre tid. Planten danner ofte tykke tepper langs bunnen og fortrenger stedege arter. Krypsiv beskrives som en invaderende art som både forringer gyteområder for fisk og vanskeliggjør utøvelse av fiske, bading og båtbruk. Krypsiv vokser ned til ca. 2,5 m dybde, primært i stilleflytende partier med fint substrat. Det er per i dag ikke kjent hva som forårsaker masseveksten av krypsiv. Det er sannsynlig at bildet er sammensatt, og det er flere faktorer som styrer problemvekst av krypsiv i vassdragene på Sørlandet.

I 2002 ble «Krypsivprosjektet på Sørlandet» etablert. Nå er navnet på prosjektet «Krypsiv på Sørlandet», og Agder fylkeskommune er prosjektleder. Statsforvalteren i Agder er med i prosjektet og leder ei gruppe for forskning- og utviklingsstrategi (FoU-gruppe). Sammen med tiltaksgruppene som representerer vassdragene Otra, Mandalsvassdraget, Kvinavassdraget, Sira og Selura, har det i regi av prosjektet blitt gjennomført flere tiltak for å redusere krypsivbestanden i de berørte vassdragene siden tidlig 2000-tallet. Formålet med tiltakene er å gjenopprette lokalitetenes bruksverdi med hensyn til bading, fiske og båtbruk. Tiltakene kan også forbedre forholdene for fisk.

2.1 Innhold i søknaden

Agder fylkeskommune søker om tillatelse til å fjerne krypsiv ved totalt 28 lokaliteter fordelt på elleve områder i Kvinavassdraget, jf. tabell 1. Det er tidligere gjennomført tiltak i flere områder, bl.a. Lindefjell, Narvestad, Rafoss og Helle.

Tabell 1 Oversikt over områdene i Kvinavassdraget der Agder fylkeskommune søker om tillatelse til å fjerne krypsiv.

Navn på område og antall lokaliteter	Berørt bunnareal per område	Øvrige opplysninger fra Terrateknikk AS sine rapporter om områdene
Ausdalshylen, én lokalitet	18 000 m ²	- ikke påvirket av tidligere gruvedrift på Knaben grunnet beliggenhet - bunnforhold: berg med innslag av løsmasser - generelt ubetydelig vanngjennomstrømming, men episodiske store flomslipp
Smisnes/Risnes, én lokalitet	40 000 m ²	- bunnforhold: avgangsmasser fra gruvedrift på Knaben i deler av området - stedvis mye strøm
Straumland/Nordbø, sju lokaliteter	90 000 m ²	- bunnforhold: store mengder avgangsmasser fra gruvedrift på Knaben - tiltak gjennomført tidligere
Netland, to lokaliteter	40 000 m ²	- bunnforhold: berg med innslag av sediment - lav strømhastighet
Moland, én lokalitet	5 000 m ²	- bunnforhold: gruntvannsområde med løsmasser, sterkt tilgrodd - svært lite strøm i tiltaksområdet - tiltak gjennomført tidligere

Lindefjell, to lokaliteter	106 000 m ²	<ul style="list-style-type: none">- bunnforhold: store mengder avgangsmasser fra gruvedrift på Knaben- bakevje, innestengte lokaliteter- påvirkning fra nærliggende landbruksarealer- tiltak gjennomført tidligere
Stakkeland, to lokaliteter	9 000 m ²	<ul style="list-style-type: none">- bunnforhold: store mengder lett nedbrytbart organisk materiale- dårlig sikt under vann- anoksiske forhold i sediment
Stighom, to lokaliteter	16 000 m ²	<ul style="list-style-type: none">- bunnforhold: naturlig grussediment under avsatt organisk materiale
Helle, fem lokaliteter	32 000 m ²	<ul style="list-style-type: none">- bunnforhold: enten strandområder opprinnelig dominert av berg, men belastet av sediment og under tilgroing, eller beskyttede områder uten strøm- reduserte oksygennivåer i bunnen- tiltak gjennomført tidligere
Narvestad, tre lokaliteter	250 000 m ²	<ul style="list-style-type: none">- bunnforhold: stedvis tykke organiske lag over finkornet sand- redusert vannbevegelse- grunt- tiltak gjennomført tidligere- under 1 km oppstrøms anadrom elvestrekning
Rafoss, to lokaliteter	31 000 m ²	<ul style="list-style-type: none">- bunnforhold: sand og noe organisk materiale i vestre lokalitet; mye organisk sediment i østre lokalitet- ikke avlagret avgangsmasser fra gruvedrift på Knaben- anadrom elvestrekning- tiltak gjennomført tidligere

Krypsiv skal fjernes mekanisk ved at plantene klippes ved hjelp av et flytende fartøy. Det kan også være aktuelt å harve, dvs. rive planterøttene fra bunnen og dra dem opp. Tiltakene innebærer ikke fjerning av sediment (mudring). Oppsamlet plantematerialet skal leveres til et lovlig avfallsanlegg eller legges på land etter avtale med grunneier.

Erfaringene fra tidligere gjennomførte tiltak viser at det som regel er behov å gjenta tiltakene, men det er usikkert hvor ofte et slikt behov oppstår. Agder fylkeskommune søker derfor om at en tillatelse skal gjelde en periode på syv år.

2.2 Tidligere gruvedrift ved Knaben

Uttak av molybdenholdig malm ved Knaben gruver i Kvinesdal kommune ble avsluttet i 1973 etter ca. 90 års drift. Som følge av gruvedriften oppstod det store mengder avgangsmasser (prosessavfall). Det er ca. fire millioner kubikkmeter avgangsmasser fra gruvedriften som i dag ligger deponert i Lille og Store Knabetjødn. Avgangsmassene er sandige masser fra knust malm og har noe finere (mindre) partikkelstørrelse enn naturlig sand. Mer finkornet sand er veldig lett og dermed lett tilgjengelig for vinddrift samt transport med vann, noe som har medført at store mengder finkornede avgangsmasser fra deponiet gjennom årene har blitt ført nedover Kvinavassdraget. Norges

geologiske undersøkelser estimerte i 1996 at minst 420 000 tonn avgangsmasser ble transportert og avsatt i vassdraget.

Kvinavassdraget er regulert, og 2/3 av nedbørfeltet er overført til Sira og utnyttet til kraftproduksjon. Endring i vannføring som følge av reguleringen har medført at elvas evne til å transportere sedimenter er blitt redusert. Særlig i terskelbassengene er det avsatt store mengder avgangsmasser. Sedimentundersøkelsene gjennomført i forbindelse med et opprydningsprosjekt i Kvina viser at avgangsmassene avsatt i rolige elvepartier, bl.a. ved Helle og Narvestad, inneholder forhøyede konsentrasjoner av kobber, jern, mangan og molybden. I tillegg er det målt lave konsentrasjoner av andre metaller, bl.a. sink, bly og kadmium¹.

2.3 Rettslig utgangspunkt

Forurensningsloven

Når Statsforvalteren vurderer om tillatelse til tiltak som representerer en fare for spredning av forurensning, skal gis, og eventuelt på hvilke vilkår, skal vi legge vekt på de forurensningsmessige ulemper ved tiltakene sammenholdt med fordeler og ulemper tiltakene for øvrig vil medføre, jf. forurensningsloven § 11 siste ledd. I vurderingen vil vi særlig ta i betraktning i hvilken grad de omsøkte tiltakene er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2.

Naturmangfoldloven

Naturmangfoldlovens forvaltningsmål i §§ 4 og 5 ligger til grunn for Statsforvalterens myndighetsutøvelse. Videre skal prinsippene i §§ 8 til 12 om bl.a. kunnskapsgrunnlag, føre-var-tilnærming og samlet belastning legges til grunn som retningslinjer når Statsforvalteren treffer beslutninger som berører naturmangfold.

Vannforskriften

Vannforskriften inneholder forpliktende miljømål om at myndighetene skal sørge for at alle vannforekomster skal oppnå god kjemisk og økologisk tilstand innen 2027 med mindre det er gitt unntak med hjemmel i forskriften § 9 eller § 10.

2.4 FNs bærekraftsmål

FNs bærekraftsmål er verdens felles arbeidsplan for å utrydde fattigdom, bekjempe ulikhet og stoppe klimaendringene innen 2030.

FNs bærekraftsmål ble vedtatt høsten 2015 og består av 17 mål og 169 delmål. Målene skal fungere som en felles global retning for land, næringsliv og sivilsamfunn. De handler om å oppnå bærekraftig utvikling langs tre dimensjoner: økonomisk, sosialt og miljømessig.

Norge er forpliktet til å jobbe for at verden når målene innen 2030. Regjeringens plan for å nå bærekraftsmålene i Norge er lagt frem i Meld. St. 40 (2020-2021) «Mål med mening».

3 Statsforvalterens vurdering

3.1 Forurensningsmessige forhold

Som det kommer frem av beskrivelsen av tiltaksmetodene, skal ikke sedimentene i tiltaksområdet fjernes/mudres. Terrateknikk AS laget i 2014 rapport om skadevirkninger av krypsiviltak, jf.

¹ Terrateknikk AS sitt notat 16a – 2017 «Kvina – opprensning av avgangsmasser fra Knaben molybdengruver. Analyse av innholdet av tungmetaller i avgangsmasser med forurensningsfaglig vurdering av bruk av massene for oppfylling av landbruksareal».

Terrateknikk studie 12 – 2014 – versjon 2 av 01.02.15 «Undersøkelser omkring skadevirkninger av krypsivtiltak». I rapporten har Terrateknikk AS beskrevet klipping og harving som metode/tiltak for å fjerne krypsiv. De har vurdert at klipping av krypsiv er et effektivt tiltak på kort sikt og kan gjennomføres alle steder uavhengig av dybdeforholdene. Videre påpeker de at det er viktig å samle opp oppklippet materiale med lense eller på en annen måte for å hindre at planterestene føres nedstrøms og ev. etablerer seg i nye områder. Når det gjelder harving, er det ifølge rapporten risiko for partikkelforurensning som følge av at tiltaket bl.a. fører til bunnerosjon og forflytting av det fine substratet.

Ifølge Terrateknikk AS sine rapporter vedlagt søknaden består substratet ved de fleste lokalitetene av et topplag med organisk materiale av ulik mektighet. I tillegg er det avsatt varierende mengder avgangsmasser fra gruvedrift ved alle lokaliteter utenom lokalitetene ved Rafoss og Ausdalshylen.

Siden det kan være aktuelt å benytte harving ved alle lokalitetene, vurderer vi at det er en viss risiko for spredning av sedimentpartikler under tiltaksgjennomføring. Spredning av partikler kan føre til nedslamming av områder nedstrøms og midlertidig forringelse av tilstanden i vannforekomsten lokalt som følge av økt turbiditet (partikkelinnhold i vannmassene). Som nevnt i pkt. 2.2 i avsnittet ovenfor, er det sannsynlig at sedimentene ved alle lokalitetene bortsett fra Rafoss og Ausdalshylen er forurenset. Slik det kommer frem av Terrateknikk AS sine rapporter om lokalitetene, består topplaget av sediment av organisk materiale (døde krypsivplanter og annen vegetasjon) i de fleste tiltaksområdene, men tykkelsen på topplaget varierer noe fra lokalitet til lokalitet. Når krypsiv kun klippes, vurderer vi at det er lav risiko for at partikler spres. Under harving kan først og fremst organiske partikler fra topplaget virvles opp og spres. I tilfeller der topplaget er tynt, kan også forurensede partikler fra avsatte avgangsmasser virvles opp fordi disse er mindre i størrelse enn vanlig sand. Det er likevel rimelig å anta at grunnet lav vannhastighet blir ikke ev. oppvirvlede sedimentpartikler transportert ut av tiltaksområdene og etter hvert vil mesteparten av dem sedimentere omtrent på samme sted. Etter vår vurdering vil oppvirvlede partikler som eventuelt kommer inn i vannmassene utenfor tiltaksområdene, raskt føres nedover i vassdraget. Vi mener at dette ikke vil medføre uakseptabel påvirkning. Vi stiller vilkår om at fjerning av krypsiv kun skal gjennomføres ved lav vannføring, jf. vilkår 3. Videre stiller vi vilkår om at tiltakshaver skal vurdere behov for spredningshindrende tiltak (f.eks. siltgardin) ved hver enkelt lokalitet før oppstart av arbeidene, jf. vilkår 2. For å dokumentere eventuell partikkelspredning skal tiltakshaver/entreprenør ta bilder av vannmassene under vann nedstrøms tiltaksområdene, jf. vilkår 5.

En annen problemstilling knyttet til fjerning av krypsiv er spredning av planterester nedstrøms i vassdraget. For det første kan tilførsel av organisk materiale medføre økt organisk belastning. For det andre kan spredning av planterester resultere i at krypsiv etableres på nye lokaliteter. For det tredje kan større mengder drivende krypsiv redusere verdien av rekreasjonsområder dersom planterestene avsettes i strandområder. Vi stiller derfor vilkår om at utførende entreprenør skal tilstrebe å samle opp plantemateriale på stedet ved hjelp av lenser, jf. vilkår 6. Tidligere erfaring viser at man klarer å samle opp mesteparten av krypsivet ved hjelp av lenser, men at noe av plantene likevel kan føres ut av tiltaksområdet. Vi stiller vilkår om at tiltakshaver/utførende entreprenør skal befare nærliggende strandområder etter avsluttede tiltak for ev. å samle opp planterestene ført ut av tiltaksområdet, jf. vilkår 6.

3.2 Disponering av oppsamlet plantemateriale

Det har tidligere vært praktisert å legge oppsamlet plantemateriale på land på tilgrensende eiendommer etter avklaring med grunneier(e) for deretter å kompostere det. Alternativt har materialet vært levert til et lovlig avfallsanlegg.

Vannvegetasjonen som fjernes og samles opp, er å anse som næringsavfall, jf. forurensningsloven § 27 a andre ledd. Etter forurensningsloven § 32 første ledd «skal den som produserer næringsavfall, sørge for at avfallet blir brakt til lovlig avfallsanlegg eller gjennomgår gjenvinning, slik at det enten opphører å være avfall eller på annen måte kommer til nytte ved å erstatte materialer som ellers ville blitt brukt». Det fremgår videre av første ledd at «annen disponering av avfall fra fiske, jordbruk og skogbruk mv. likevel er tillatt, såfremt forurensningen dette kan medføre omfattes av § 8 første ledd nr. 1». Etter vår vurdering kan alminnelig skjøtsel av naturen anses å falle inn under alternativet "mv." i forurensningsloven § 32 første ledd. Videre vurderer vi at forurensningen fra disponeringen av oppklippet plantemateriale på land i art, omfang og virkninger kan anses å være vanlig forurensning ved alminnelig skjøtsel av naturen som ikke vil medføre nevneverdige skader eller ulemper, jf. forurensningsloven § 8. Unntaket i § 32 i forurensningsloven første ledd kommer derfor til anvendelse. Vi forutsetter for øvrig at ev. disponering av plantemassene på land ikke virker skjemmende, jf. forurensningsloven § 28 første ledd, og skjer etter samtykke fra grunneiere. Vi stiller vilkår om at massene skal legges på land på en måte som gjør at nedbrytningen skjer aerobt (med tilgang på oksygen) og på arealer som ikke utsettes for flom, jf. vilkår 7. Videre skal tiltakshaver, om nødvendig, iverksette tiltak for å sikre at plantemassene ikke nås ved flomvannføring.

Alternativt skal oppsamlet plantemateriale leveres til et lovlig avfallsanlegg. Ev. mellomlagring av materialet før levering skal skje på tilgrensende eiendommer/i nærheten av tiltaksområdet der krypsivet er fjernet, etter samråd med grunneiere. Mellomlagringen skal foregå på en måte som sikrer at plantematerialet ikke føres tilbake til vassdraget, jf. vilkår 7.

3.3 Registrerte natur- og rekreasjonsverdier i tiltaksområdene

Ifølge Miljødirektoratet sin kartløsning Naturbase og Artskart, er det registrert observasjoner av flere rødlistede fuglearter i eller i nærheten av alle lokalitetene.

Ved Helle og Moland er det i Naturbase registrert friluftsområder. Utfartsområdet Helle er et viktig friluftsområde, som er mye brukt til bading og fiske². Ved utfartsområdet Kvitingen finnes det jettegryter og foss, som er noe brukt³.

Vi vurderer at tiltakene ikke vil ha direkte påvirkning på fugl eller utøvelse av friluftsliv. Støy som arbeidene genererer, kan likevel virke forstyrrende både for fuglelivet og mennesker. Siden tiltakene er begrenset i tid, mener vi likevel at effekten av støy fra tiltaksgjennomføringen vil være begrenset i det aktuelle tilfellet.

Lokalitetene ved Rafoss ligger i anadrom elvestrekning, mens den sørligste lokaliteten ved Narvestad ligger like oppstrøms anadrom elvestrekning. Det er i tillegg registrert ørret og ål ved flere lokaliteter. Mye krypsiv og finstoff ved de aller fleste lokaliteter tilsier at lokalitetene ikke er benyttet som gyteområder. Partikkelspredning under gjennomføring av tiltakene kan imidlertid ha negative effekter for nærliggende områder i elven som benyttes som gyteområder. Forutsatt at klipping og harving gjennomføres i henhold til vilkårene vi stiller i tillatelsen, vurderer vi at ev. negative effekter blir minimale. Videre er vår vurdering at tiltakene i all hovedsak vil medføre en bedring av forholdene for fisk og dermed kan anses som et positivt restaureringstiltak.

² Faktaark om friluftsområdet Helle: <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00015766>.

³ Faktaark om friluftsområdet Kvitingen: <https://faktaark.naturbase.no/?id=FK00015756>.

3.4 Tillatelsens varighet og tidsperiode for gjennomføring av tiltakene

Agder fylkeskommune søker om at tillatelsen skal gjelde i syv år. Basert på tidligere gjennomførte tiltak vet man at det som regel er behov for å gjennomføre opprensning flere ganger slik at tiltakene har effekt. Siden det er samme tiltak og samme lokaliteter tillatelsen gjelder, vurderer vi at tillatelsen kan gis for en periode på syv år som omsøkt, jf. vilkår 13.

Når det gjelder anadrom fisk og ørret, vurderer vi at det er gunstig å gjennomføre tiltakene i perioden mellom 15. mai og 15. september. Sommeren er også perioden med lav vannføring. Vi stiller derfor vilkår om at tiltakene gjennomføres i perioden 15. mai – 15. september, jf. vilkår 9.

3.5 Naturmangfoldloven

Statsforvalteren har benyttet tilgjengelige nettbaserte databaser (bl.a. Miljødirektoratet sin kartløsning Naturbase, Artskart og Vann-nett), samt rapportene vedlagt søknaden som grunnlag i vurdering av søknaden. Ut fra det ovennevnte anser vi at naturmangfoldloven § 8 er tilstrekkelig ivaretatt.

Det er gjennomført flere liknende tiltak, og miljøkonsekvenser av fjerning av vannvegetasjon er kjent gjennom erfaringer. Vi legger derfor mindre vekt på føre-var-prinsippet som er en retningslinje for håndtering av usikkerhet knyttet til et tiltaks miljøkonsekvenser, jf. naturmangfoldloven § 9.

Tiltakets påvirkning på økosystemet skal vurderes ut fra den samlede belastningen som økosystemet er eller vil bli utsatt for, jf. naturmangfoldloven § 10 om økosystemtilnærming og samlet belastning. Tiltakene vil gi en midlertidig miljøpåvirkning under gjennomføringen.

Statsforvalteren mener likevel at eventuelle negative effekter er forbigående og at tiltakene dermed ikke vil bidra til den samlede belastningen av økosystemet i nevneverdig grad. Vi legger også vekt på at formålet med tiltakene er å restaurere natur- og bruksverdiene i Kvinavassdraget.

Ifølge naturmangfoldloven § 11 skal tiltakshaver dekke kostnadene ved å hindre eller begrense skade på naturmangfoldet som tiltaket volder, dersom dette ikke er urimelig ut fra tiltakets og skadens karakter. Videre sier naturmangfoldloven § 12 at for å unngå eller begrense skader på naturmangfoldet skal det tas utgangspunkt i slike driftsmetoder og slik teknikk og lokalisering som, ut fra en samlet vurdering av tidligere, nåværende og fremtidig bruk av mangfoldet og økonomiske forhold, gir de beste samfunnsmessige resultater. Dette er ivaretatt gjennom vurderinger som ligger til grunn for kravene som er stilt i tillatelsen.

3.6 Vannforskriften

Statsforvalteren har benyttet portalen Vann-nett for å innhente opplysninger om berørte vannforekomster. Tabell 2 viser hvilke vannforekomster de ulike områdene tilhører og tilstanden i vannforekomstene slik den er definert i portalen per 02.03.2023. Alle forekomstene er klassifisert som sterkt modifiserte grunnet regulering av vassdraget.

Tabell 2 Informasjon om hvilke vannforekomster de aktuelle tiltaksområdene tilhører, miljøtilstanden i vannforekomstene og når miljømålet oppnås.

Område	Vannforekomst med ID	Miljøtilstand	Miljømål
Ausdalshylen	Kvina, øvre 025-393-R	Moderat økologisk potensial, udefinert kjemisk tilstand	Målet nås innen 2027, god økologisk tilstand er ikke realistisk

Smisnes/Risnes, Straumland, Netland, Moland og Lindefjell	Kvina, frå Knabeåna til Lindeland 025-391-R	Moderat økologisk potensial, god kjemisk tilstand	Målet nås innen 2027, god økologisk tilstand er ikke realistisk
Stakkeland, Stighom, Helle og Narvestad	Kvina Lindeland – dam Sindland 025-344-R	Moderat økologisk potensial, god kjemisk tilstand	Målet nås innen 2027, god økologisk tilstand er ikke realistisk
Rafoss	Kvina dam Sindland – inntak Trælandsfoss kraftverk 025-499-R	Moderat økologisk potensial, udefinert kjemisk tilstand	Risiko for at miljømålet ikke nås innen 2027

Tiltaksområdene berører kun en begrenset del av vannforekomstene de tilhører. Ev. midlertidig negativ miljøeffekt under tiltaksgjennomføring vil være kortvarig. Ettersom formålet med tiltakene er å restaurere og forbedre de berørte vannforekomstene, vurderer vi det slik at tiltakene vil bidra til at vannforekomstene kan oppnå miljømålene. Vi vurderer derfor at § 12 i vannforskriften ikke kommer til anvendelse i den aktuelle saken.

3.7 Andre forhold

Ettersom tiltakene skal gjennomføres i sommerperioden som er viktig for rekreasjon og friluftsliv, mener vi at det er viktig å informere lokalbefolkningen om planlagte tiltak i forkant av tiltaksgjennomføring. Vi forutsetter at Agder fylkeskommune sørger for dette.

Sira Kvina kraftselskap fikk tillatelse til å mudre sediment ved flere lokaliteter i Kvinavassdraget i 2021. Prosjektet ble satt i gang i fjor. Vi anmoder fylkeskommunen om å ha dialog med kraftselskapet.

3.8 Konklusjon

De omsøkte tiltakene har som hovedformål å fjerne krypsiv som i de berørte lokalitetene i Kvinavassdraget karakteriseres som problemvegetasjon. Tiltakene vil i stor grad medføre en restaurering av natur- og bruksverdier i de enkelte lokalitetene, noe som vil være positivt for ferskvannsbaserte økosystemer, jf. FNs bærekraftsmål 15.

Etter en samlet vurdering har Statsforvalteren konkludert med at tiltakene med å fjerne krypsiv er akseptable sett i lys av forurensningslovens formål og retningslinjer i §§ 1 og 2. Tiltakene vil ikke medføre uakseptable miljøpåvirkninger, og det er liten risiko for midlertidig forringelse av vannforekomstene forutsatt at tiltakene utføres i henhold til fastsatte vilkår.

4 Saksgang

Statsforvalteren sendte den 28.06.2022 søknaden på høring til aktuelle myndigheter, Naturvernforbundet i Agder, Sameiet Kvina Elveeierlag og Øvre Kvina Elveeierlag. Vi la i tillegg søknaden ut under høringer på vår hjemmeside. Fristen for å gi uttalelser var 11.08.2022.

4.1 Innkomne uttalelser

Norsk maritimt museum (NMM), 29.06.2022:

NMM skriver at det omsøkte tiltaket berører i hovedsak moderne, tilførte masser, og at potensialet for konflikt med kulturminner under vann vurderes som liten.

Norges vassdrags- og energidirektorat (NVE), 02.08.2022:

NVE skriver at de ikke har kommentarer til søknaden, men viser til § 5 i vannressursloven som gjelder forvalteransvar og aktsomhetsplikt.

Forum for natur og friluftsliv Agder, 16.08.2022:

Forumet stiller seg positivt til søknaden om å fjerne krypsiv. De påpeker at krypsiv i moderate mengder gir skjul og næring til vannlevende organismer. De mener derfor at det er viktig at grensene for lokalitetene overholdes og at man utfører nødvendige tiltak for å hindre forurensning på biologisk viktige områder ved fjerning.

5 Ansvarsforhold

Dette vedtaket er gjort med bakgrunn i det vi i dag vet om området. Tiltakshaver, Agder fylkeskommune, er ansvarlig for at tiltakene gjennomføres i henhold til vilkårene i tillatelsen. Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver fra ansvaret for innhenting av tillatelse etter annet lovverk eller fra berørte grunneiere og rettighetshavere m.m. Tiltakshaver er selv ansvarlig når det gjelder andre brukerinteresser som kan bli berørt. Privatrettslige forhold forutsetter vi avgjort før tiltakene finner sted.

Brudd på vilkår i en tillatelse kan medføre straffeansvar etter forurensningsloven, jf. § 78. For å sikre at bestemmelsene i forurensningsloven eller tillatelsen blir overholdt kan forurensningsmyndigheten fastsette tvangsmulkt til staten, jf. forurensningsloven § 73.

Denne tillatelsen fritar ikke tiltakshaver eller anleggseier for erstatningsansvar etter de alminnelige erstatningsregler, jf. bl.a. §§ 10 og 17 i forurensningsloven.

6 Klagerett

Agder fylkeskommune og andre med rettslig klageinteresse kan klage på vedtaket om tillatelsen og vedtaket om frafall av saksbehandlingsgebyr. En eventuell klage bør inneholde en begrunnelse og hvilke endringer som ønskes. I tillegg skal andre opplysninger som kan ha betydning for saken, komme fram.

Klagefristen er tre uker fra dette brevet ble mottatt. En eventuell klage skal sendes til Statsforvalteren.

Med hilsen

Veronica Skjævestad (e.f.)
faggrupeleder forurensning

Liudmila Pechinkina
rådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Vedlegg:
Vilkår i tillatelsen

Kopi til:

ØVRE KVINA ELVEEIERLAG	c/o Arild Magne Helle Helle	4480	KVINESDAL
SAMEIET KVINA ELVEEIERLAG	Postboks 36	4490	KVINESDAL
Kvinesdal kommune	Nesgata 11	4480	KVINESDAL
SIRA KVINA KRAFTSELSKAP	Postboks 38	4441	TONSTAD
Norges vassdrags- og energidirektorat	Postboks 5091, Majorstuen	0301	OSLO
Naturvernforbundet i Agder	Postboks 718	4666	KRISTIANSAND S
Norsk Maritimt museum	Postboks 720 Skøyen	0214	OSLO

Vilkår til tillatelsen

1. Det tillates å klippe og harve krypsiv ved hjelp av flytende fartøy ved 28 lokaliteter i følgende elleve områder i Kvinavassdraget:

- Ausdalshylen
- Smisnes/Risnes
- Straumland/Norbø
- Netland
- Moland
- Lindefjell
- Stakkeland
- Stighom
- Helle
- Narvestad
- Rafoss

Arealene som blir berørt av tiltakene, skal være som omsøkt og som kommer frem av Terrateknikk AS sine rapporter for hver lokalitet.

2. Før oppstart av arbeidene skal Agder fylkeskommune vurdere om og hvorvidt det er behov for tiltak for å begrense partikkelspredning. Vurderingen skal omfatte hver enkelt lokalitet og gjennomføres årlig. Vurderingen skal legges ved årsrapport, jf. vilkår 12.

3. Tiltakene skal gjennomføres ved lav vannføring.

4. Vannkvaliteten skal ikke forringes, jf. vannforskriften § 4.

5. Det skal utføres visuell kontroll med partikkelspredning og tas bilder for å dokumentere partikkelkontroll. Bildene skal tas under vann både før, under og i etterkant av arbeidene nedstrøms hver lokalitet. Bildene skal tas med jevne mellomrom. Fotodokumentasjonen skal legges ved årsrapport, jf. vilkår 12. Det skal også fremgå av årsrapport hvor og når bildene ble tatt.

6. Så mye av oppklippet plantemateriale som praktisk mulig skal samles opp ved hjelp av lenser. Det skal utføres regelmessig kontroll med lensenes funksjon.

Etter at tiltakene er avsluttet, skal nærliggende strandområder befares og ev. planterester som det ikke lykkes å samle opp ved hjelp av lensene, samles opp.

7. Oppsamlet plantemateriale kan i samråd med grunneiere legges på land. Det skal i årsrapport, jf. vilkår 12, oppgis gnr. og bnr. på eiendommen(e) der massene er lagt på. Dersom grunneier krever krypsivmassene fjernet, skal massene leveres til et lovlig avfallsanlegg.

Ved disponering på land skal tiltakshaver tilrettelegge for aerob nedbrytning. Massene skal legges på arealer som ikke er utsatt for flom. Tiltakshaver skal iverksette tiltak for å sørge for at massene ikke nås ved unormalt høy vannføring.

Alternativt skal oppsamlet plantemateriale leveres til et lovlig avfallsanlegg. Kvitteing fra levering av massens skal legges ved årsrapport, jf. vilkår 12.

Ev. mellomlagring av massene på tilgrensende eiendommer skal foregå i samråd med grunneiere. Mellomlagringen skal foregå på en måte som sikrer at plantematerialet ikke føres tilbake til vassdraget.

8. Minimum én uke før tiltaket iverksettes skal Agder fylkeskommune gi beskjed til Statsforvalteren om dato for oppstart, samt hvem som er ansvarlig entreprenør. Det kan varsles med enkel e-post med saksnummer til sfagpost@statsforvalteren.no. Statsforvalteren skal også varsles når tiltaket er avsluttet.

Statsforvalteren kan føre tilsyn under arbeidene.

9. Tiltakene skal gjennomføres i tidsrommet 15. mai – 15. september.

10. Agder fylkeskommune har ansvaret for å orientere entreprenør som skal gjennomføre arbeidene, om vilkårene i denne tillatelsen.

Den som utfører arbeidene, skal kunne fremlegge kopi av tillatelsen på arbeidslokaliteten, inntil tiltakene er avsluttet.

11. Dersom det oppstår utilsiktede forurensningssituasjoner eller brukerkonflikter, skal arbeidet stanses og korrigerende tiltak gjennomføres. Statsforvalteren må varsles ved alle forhold der tiltak kan berøre miljøet negativt.

12. Agder fylkeskommune skal levere rapport for gjennomførte tiltak en gang i året. Rapporten for arbeidet gjennomført foregående år skal sendes til Statsforvalteren **innen 31. januar**. Rapporten skal inneholde følgende informasjon:

- lokaliteter det er gjennomført tiltak i foregående år
- metoder som er benyttet
- fotodokumentasjon
- risikovurdering av partikkelspredning og beskrivelse av ev. iverksatte avbøtende tiltak
- gnr./bnr. på eiendommen(e) der oppsamlet plantematerialet er lagt på, ev. kvittering på levering av oppsamlet plantemateriale til et lovlig avfallsanlegg
- resultater av befaring av strandområder
- ev. avvik

13. Tillatelsen er gyldig t.o.m. 31.12.2030.